

Susanna Nilsson
WSP Samhällsbyggnad
Landskap och miljö
121 88 Stockholm

Älta 2010-04-30

Samrådsyttrande från föreningen Rädda Ältasjön gällande tillståndsansökan för produktion av biogas på fastigheten Solvärmen 1

Föreningen Rädda Ältasjön har ombetts inkomma med ett samrådsyttrande senast 2010-04-30 gällande den kommande ansökan hos Länsstyrelsen för tillstånd för byggande och drift av en biogasfabrik intill Ältasjön.

Den föreslagna anläggningen försämrar Ältas, Skarpnäcks, Flatens och Nackareservatets närmiljö bl a genom att:

- ❑ Vattnet i Ältasjön och sjöarna nedströms riskerar att förorenas
- ❑ Ältasjöns västra strand som idag kantas av skog förfulas med höga fabriksbyggnader
- ❑ Utsläpp av giftiga och illaluktande gaser kan blåsa in över naturreservaten, över Skarpnäck och över Älta
- ❑ Andelen tung trafik på Flatenvägen ökar väsentligt

Den planerade biogas och biogödselfabriken är belägen intill en av Ältasjöns våtmarker, 200 m från Ältasjöns öppna vatten och omgärdad av Flatens Naturreservat samt Nackareservatet. 900 meter nedströms i Ältaån från det planerade bygget ligger Söderbysjöns och Dammtorpssjöns Natura 2000 område. Hela området ingår i den s k Tyrestakilen, en av Stockholms gröna kilar. Tusentals personer, många boende i Älta, Skarpnäck, Sköndal och Bagarmossen rör sig dagligen i Flatens Naturreservat och Nackareservatet, där de promenerar, joggar, strövar, badar, fiskar, skidar, skrinna, paddlar kanot.

Ältasjön ligger överst i ett sjösystem som utgör 50 % av Nackas sjöyta. Endast en fjärdedel av sjön tillhör Stockholms Stad, resten ligger i Nacka. Sjön är grund, näringsrik och klassad som känslig enligt Stockholms Stads och Nacka Kommuns Dagvattensstrategier. Söderbysjön och Dammtorpssjön nedströms är klassade som mycket känsliga och ingår i ett Natura 2000 område.

Rädda Ältasjön är en förening som bildades 1975 med syfte att bevaka Ältasjöns miljö och utveckling. Föreningen har i dagsläget ca 130 medlemmar. Under föreningen Rädda Ältasjöns 35 verksamhetsår har sjöns miljö sakta förbättrats och vattnet är numera tjänligt i hela

Ältasjön. En badplats vid Älta IP restaurerades för ett par år sedan och ytterligare en badplats vid Stensö är under restaurering och skall invigas sommaren 2010. Man invigde 2008 en skärbassäng i Kasbyviken för rening av dagvatten från Tyresövägen. Trots detta söks nu produktionstillstånd för en fabrik, vars dagvattenutsläpp leds ned i Ältasjön, och kan omintetgöra alla års miljöarbete. Påverkan på Ältasjön och sjöarna nedströms är okänd, vattnet kan bli otjänligt och de regeringsskyddade naturtyperna och arterna i Natura 2000 området kan förstöras och dö.

I Älta bor cirka 10.000 personer. Större delen av Ältas bebyggelse ligger i en halvcirkel runt Ältasjön. Om fabriken byggs, så klyvs stranden i två delar av en 100 meter bred fabrik med 25 meter höga byggnader, och utsikten från Älta över sjön förfulas.

Mitt på den skogskantade västra stranden ligger den fastigheten där fabriksbygget planeras. Där gapar sedan årsskiftet ett naket berg som ett sår, eftersom den skyddsvärda ekskogen totalavverkades, marken schaktades, fylldes ut och språnghål borrades. Detta gjordes trots att detaljplanen ej har antagits! Den handläggare som godkände marklovet är JO-anmäld.

Parallellt med tillståndsprövningen pågår ett detaljplaneändringsärende som behandlats av Stockholms Stadsbyggnadskontor och beslutas av Stockholms Stadsbyggnadsnämnd. Föreningen Rädda Ältasjön har ej informerats om dessa planer eller blivit inbjuden till samråd, något som vi ställer oss mycket kritiska emot. En JO-anmälan mot en handläggare på Stockholms Stadsbyggnadskontor är under utredning p g a bristande samråd i detaljplaneändringsärendet. Föreningen Rädda Ältasjön fick dock reda på byggplanerna under utställningstiden av en slump. Därmed har vi framfört våra synpunkter på detaljplanen i ett utställningsyttrande och avser att överklaga detaljplanen om den skulle antagas.

Föreningen Rädda Ältasjön anser att lokaliseringen av biogas och biogödelsfabriken är felaktig och en ny lokalisering av fabriken skall göras. I det olyckliga fall att Swedish Biogas ändå väljer att gå vidare med ansökan av tillstånd av biogasproduktion på fastigheten Solvärmen 1 så har föreningen följande synpunkter som vi anser ska behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen:

1) Lokalisering

- a) Den lokaliseringstudie som refereras i handlingarna är undermålig och måste göras om
  - i) Den redovisar eller tar inte hänsyn till närheten naturreservaten, trots att detta ska beaktas enligt tydliga kriterier i studien. En möjlig förklaring är att gamla kartor kan ha använts när studien gjordes. Nackareservatet inrättades 2007
  - ii) Studien gjordes för att analysera en lokalisering i Sofielund, Huddinge. Skarpnäck behandlades översiktligt i analysen eftersom det inte ansågs vara ett bra lokaliseringalternativ, enligt studien självt
- b) Stockholm Gas AB slöt 2009 ett avtal med Stockholms Lokaltrafik om försäljning av cirka 40% av biogasproduktionen till SLa biogusbussar. I avtalet står det att gasen skall produceras av en anläggning lokaliserad i Skarpnäck. P g a detta verkar de andra alternativa lokaliseringarna av biogasanläggningen inte ha utretts och lokaliseringstudien är ett spel för gallerierna. Föreningen Rädda Ältasjön anser att en grundlig utredning av lokaliseringen måste göras baserat på det totalt miljömässigt bästa alternativet.
- c) Alternativa placeringar skall analyseras, enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2:6§ och 6:12§ Miljöbalken. En utredning alternativet, bl a Sofielund i Huddinge skall göras. Huddinge kommun har förklarat sig positiva till att gå vidare med planeringen av biogasanläggningen vid Sofielund (se bilaga 2). Denna placering i närhet till SRV

återvinning ser Rädda Ältasjön som ett betydligt mer lämpligt alternativ då det bevarar rekreationsmiljön för Nacka- och Stockholmsborna och även tar hänsyn till miljön

- d) Lokaliseringsstudien skall även analysera och ta hänsyn till miljökonsekvenser på transporter av råvara och produkter. Råvarutillgången skall beskrivas kvantitativt och geografiskt. Ett lokaliseringalternativ där de totala transportererna minimeras skall premieras, eftersom det är det mest energieffektiva alternativet. Eftersom den största delen av råvaran (spannmål och gräs) kräver långa transporter (i genomsnitt 50 km) samt att den producerade biogödseln kräver lika långa transporter för avsättning, ifrågasätter vi lokaliseringen enligt Miljöbalken 2:2§
- e) Endast lokaliseringalternativ inom Stockholms Stad eller i Huddinge har beaktats. Fler lokaliseringalternativ, längre ifrån Stockholm och närmare råvaran borde utredas.

I praktiken beror den begränsande utspridningen av lokaliseringalternativen på att Stockholms Stad som anvisat alternativen ser det som sin ensak att välja lokalisering av Sveriges största biogasfabrik med produktion som ska tillgodose fordon från hela länet med drivmedel, dessutom med stora negativa konsekvenser för den angränsande Nacka Kommun. Energifrågor av denna dignitet borde rimligen vara en regional eller nationell fråga.

2) Vatten

- a) Anläggningen måste garantera att inget utsläpp av kväve, fosfor eller järnoxid sker till dagvattnet, varken under normal drift, vid underhåll eller vid haveri
- b) Tillvägagångssätt vid lastning och tömning av fordon måste redovisas. Inget läckage till dagvattenledningen kan tillåtas
- c) Renspolning och tvättning av fordon kan ej tillåtas om spillvattnet avleds till dagvattenledningen. Detta bör tydligt redovisas i tillståndshandlingarna
- d) Utredning om negativ miljöpåverkan på grund av utsläpp av tungmetaller och andra skadliga ämnen ska göras enligt 6:12§ 6 pkt Miljöbalken
- e) Dagvattensystemet måste ha bassänger som kan fånga upp hela fabriken s volymer av råvaror och produktion vid haveri
- f) Dagvattenhanteringen måste vara i linje med Nacka Kommuns och Stockholms Stads dagvattenstrategier, som kräver att dagvatten från industrifastigheter måste renas före utsläpp i sjösystem, genom att samla det inom området och låta det passera en reningsanläggning med slamavskiljning, biologisk nedbrytning och närsaltsreduktion. Det filter som enligt handlingarna filtrerar dagvattnet som efter fördröjning leds ut i Ältasjön kan knappast uppfylla dessa villkor
- g) Påverkan på Natura 2000 området nedströms måste beskrivas, enligt 6:12§ 4 pkt Miljöbalken. Detta gäller även för verksamheter utanför området. Enligt bevarandeplanen för Söderbysjön-Dammtorpsjöns Natura 2000 område får tillförseln av näringsämnen inte ökas, inte heller får vattnet grumlas eftersom det kan ge påverkan på de listade naturtyperna och arterna. Påverkan på skyddade arter och naturtyper utredas, och bevis för att påverkan ej kan ske måste erläggas. I tveksamma fall skall den s k försiktighetsprincipen gälla, d v s tillstånd medges ej. Det krävs regeringsbeslut på att tillstånd för verksamheten skall kunna ges, om inte påverkan på arterna och naturtyperna kan uteslutas

3) Luft

- a) Ett aktivt kolfilter som ska ta bort det illaluktande svavelvätet föreslås. Denna lösning och dess avsedda effekt bör beskrivas i detalj. Inget luktläckage kan tillåtas
- b) Tillvägagångssätt vid lastning och tömning av fordon måste redovisas. Inget luktläckage kan tillåtas

- c) Råvaran består av jordbruksprodukter (spannmål och gräs) samt avfall från bryggerier. Swedish Biogas påstår sig inte ha några planer för att expandera anläggningen med matavfall som de själva medger ger upphov till luktproblem. Tillståndshandlingarna bör ge garantier för att inte anläggningen inte ska utökas med hantering av matavfall i framtiden
- 4) Landskapsbild
  - a) Den illustration som visar påverkan på landskapsbilden från Ältasjöns östra strand, ska uppdateras med korrekta förutsättningar. En del av den grönska som är inritad i förgrunden existerar inte i verkligheten
  - b) Illustrationer med påverkan på landskapsbilden från Ältasjöns östra strand vintertid, då träden är avlövlade ska redovisas
  - c) Den trädplanering som planeras mellan Tyresöleden och fabriken bör beskrivas i detalj; med arter, planterings längd och bredd, storlek på träden vid plantering samt förväntad tillväxttakt
  - d) Vi ställer oss tveksamma till trädplaneringens möjlighet att grönska och frodas då planeringen utförs på en motorvägsvall med vägsalt, avgaser, partiklar och vibrationer som kan påverka tillväxten på träden negativt. Denna påverkan på trädplaneringen bör utredas. Finns erfarenheter från trädplaneringar på likartade områden?
  - e) I den särskilda sammanställningen enligt Miljöbalken som upprättats i detaljplaneändringsärendet anges även att en trädplanering samt plantering av markvegetation skall göras längs Flatenvägen. Dessa planeringar ska beskrivas i detalj och illustrationer upprättas
- 5) Trafik
  - a) Trafikfaror på Flatenvägen samt vid på- och avfarterna mot Tyresöleden och Ältavägen ska analyseras. Vi befärrar att riskerna är extra stora under sommarmånaderna när hundratals barn trafikerar vägen till och från Flatenbadet under dagtid
  - b) Buller från biogas- och biogödselanläggningen jämförs med bullret från trafiken på Tyresöleden under högtrafik. Eftersom anläggningen är i drift alla dagar i veckan året om skall redovisningen av buller även visa den ökning av buller som uppkommer under t ex sommarmånader då färre bilar trafikerar Tyresöleden samt fler människor befinner sig i området intill anläggningen
  - c) I den särskilda sammanställningen enligt Miljöbalken som upprättats i detaljplaneändringsärendet anges att en vall, minst tre meter hög, anläggs vid Tyresöleden för att förhindra katastrofer med avåkande fordon. Detta ska adderas till tillståndshandlingarna. Det är viktigt att bullerabsorberande material används i en eventuell mur, så att bullret från motorvägen inte reflekteras ut mot Ältasjön
  - d) I den särskilda sammanställningen enligt Miljöbalken som upprättats i detaljplaneändringsärendet anges även att fler trafiksäkerhetshöjande åtgärder ska utredas
- 6) Övrigt
  - a) Eftersom skövlingen av marken, inklusive ekskogen, har skett utan att detaljplanen antagits så ska nollalternativet beskriva återställning av marken till dess ursprungliga skick inklusive återplantering av träden
  - b) Enligt genomförandebeskrivningen som upprättats i detaljplaneändringsärendet anges att ekar inom n1 området ska skyddas under byggtiden. Ekarnas status bör kontrolleras enligt rekommendationen i MKB i detaljplaneändringsärendet

Föreningen Rädda Ältasjön har samlat in mer än 3500 namnunderskrifter mot bygget av biogasfabriken, främst från boende i Älta. Delar av listan hittas på www.altasjon.nu. Med andra ord finns det en mycket stark opinion emot det planerade biogasfabriken.

Rädda Ältasjön vill även understryka att vi är positiva till biogas men inte på bekostnad av Nackareservatet och Flatens Naturresevat.

Med vänliga hälsningar

FÖRENINGEN RÄDDA ÄLTASJÖN

Bernt Mattson
Ordförande
Ältagårdsvägen 17
138 33 Älta
070-8206541
bernt@cybernetic.se
www.altasjon.nu